

Απίθανα γεγονότα και αντιδράσεις που ξεπηδούν μέσα από «κανονικές» καταστάσεις, σε ένα πλαίσιο στο οποίο βρίθουν η Ιστορία, η οξεία παρατήρηση και το πλάγιο χιούμορ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΜΟΥΖΗΣ

Είναι γεγονός πως τα τελευταία χρόνια ο Σκαμπαρδώνης βρίσκεται σε δαιμονιώδη φόρμα, κατά το κοινώς λεγόμενο. Στα δύο προηγούμενα βιβλία του, «Νοέμβριος» και «Υπουργός νύχτας», τα γκολ έμπαιναν από τα αποδυτήρια. Από το πρώτο ξεφύλλισμα των σελίδων δηλαδή. Επίμονος εραστής της μικρής φόρμας, δεν φέρεται ακάριστα σε ό,τι θρέφει την ανοικονόμητη φαντασία του. Μεταμορφώνει συνομολογίες της

Τα σιγανά βαλσάκια που ακούγονται από το τζουκ μποξ του Σκαμπαρδώνη ξάφνου μετατρέπονται σε μικρά επικά χωρία

καθημερινότητας και της πρόσφατης Ιστορίας σε κείμενα παιγνιώδους γραφής.

Τα είκοσι επτά αφηγήματα μοιάζουν με θραυσματικά εικονίδια μιας πομπής αιωρούμενης. Μεταδίδουν στον αναγνώστη εκτός από την ευφράδεια του συγγραφέα, τη θνησκουσα μεγαλοχολία του εφήμερου. Λόγω του ότι ο Σκαμπαρδώνης είναι κι ένας άνθρωπος της εκτενούς παρατήρησης, τα διηγήματα του τόμου διαθέτουν ένα πρώτης τάξεως χιούμορ. Αυθαίρετες, ελικοειδείς αφηγήσεις για επαγρυπνούστες ταξιδιώτες. Μυστικές θυρίδες ενός μέλλοντος που ανοίγεται μπροστά μας, μόνο που δεν είναι καθόλου εύκολο να το εντοπίσουμε. Χρειάζεται οπωσδήποτε να έχουμε

στα μπαγκάζια την ελαφράδα ενός γπτευτή του φυσικού μας περιβάλλοντος. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Κάθε λέξη, μία δίοδος

Τα σιγανά βαλσάκια που ακούγονται από το τζουκ μποξ του Σκαμπαρδώνη ξάφνου μετατρέπονται σε μικρά επικά χωρία. Οι μελωδίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της θεματολογίας του συγγραφέα, που εμπεριέχει τόσο το αναπάντεχο όσο και το υπερβατικό.

Είμαστε στον χώρο του απρόσληπτου. Εκεί όπου κάθε λέξη είναι και μια δίοδος προς ένα κατά προσέγγιση μέλλον. Το κάθε διήγημα εμπεριέχει εντός του τις διαβολικές «συμπλώσεις» της μεταμόρφωσης. Ο συγγραφέας αναδειύει το καθημερινό περιστατικό μέσα στον βραστήρα της σουρεαλιστικής μέθεξης. Ενα σύμπαν που αποζητά την αυτάρκειά του και κρατά τις ρωγμές του σαν πολύτιμο φυλαχτό.

Μπροστά στα μάτια ενός κολυμ-

βηπί, σμήνη τρυφερόβιων αθερινών γιγαντώνονται και μεταμορφώνονται σ' ένα κίτος α λα Μόμπι Ντικ. Ενας ανάλαφρος μεσιλικός στο αεροδρόμιο δοκιμάζει αρώματα και αναπολεί. Ωσπου πέφτει πάνω στον παλιό του έρωτα, που είναι πλέον μια γερασμένη ταμίας. Ενας άλλος βρίσκεται αίφνης στα σκαλιά του πατρικού του. Εκεί, τον περιμένει ένας απροσδόκτος εφιάλτης. Παρακάτω, ένας πρώην ταχυδρόμος έχει εμμονή με τους πολυελαίους. Η αναζήτηση μιας γυναίκας που ξέρι από οδύνη. Μια ομάδα λαθροκινηγών και οι επιπτώσεις των πράξεών τους. Καταμεσής του Εμφυλίου, εκεί κοντά στα Χριστούγεννα, οι δυο αντίπαλοι στρατοί ανταλλάσσουν κάλαντα. Μια θρυλική ιστορία βγαλμένη από τα κιτάπια της Αθωνικής Πολιτείας. Ενας πρώην αντάρτης μοναχός και η απόκομη τελετή μύσής του. Η παράφορη αναμέτρηση ενός λύκου των βουνών κι ενός ολογράμματος τράγου.

Αντρες πρωταγωνιστές

Παραπέρα βρίσκουμε τη σημαδιακή συνάντηση ενός κουρέα με τον Αρη Βελουχιώτη. Τις αγωνιώδεις αναζητήσεις του Καρπιέ-Μπρεσόν για την τέχνη της φωτογραφίας. Μια παλιά πρέσα χαμένη στα στενά της Θεσσαλονίκης ήταν εκείνη που «έγραβε» τα κίτρινα αστέρια στον μεγάλο διωγμό των Εβραίων της πόλης. Γύρω από το χιονισμένο καλυβάκι, κοντά στο μαντρί, αλυχτούν οι λύκοι. Δυο άντρες θα αναμετρηθούν με τον θάνατο. Ενας τσολιός πάνω σε

μια μεγάλη Καρβασάκι. Ενας τύπος που φοβάται παθολογικά τον θάνατο στον αέρα. Ενα μπαρ της Μυκόνου, γεμάτο αναμνήσεις από τον Καραγίτση. Ενα σπαθί κι ένα θηκάρι έχουν διασχίσει τη μισή και βάλει ελληνική ιστορία.

Σε όλες τις ιστορίες του Σκαμπαρδώνη πρωταγωνιστούν άντρες. Οι οποίοι κουβαλούν ανεξίτηλα κομμάτια του ριζικού τους. Τις φοβίες και τους έρωτες που κάπου, κάπως εγκαταλείφθηκαν. Αλλά είναι πιασμένοι από κάτι. Από μια γη, από μια ιστορία, από ένα πονεμένο φιλί. Ρομαντικοί και ρηξικέλευθοι. Τριγυρνούν σανπραματευτάδες του παλιού καιρού και ακούν. Εισπράττουν αφηγήσεις και όταν τις κάνουν δικές τους, τις φέρνουν τούμπη. Φτιάχνουν τη δική τους γεωγραφία. Δεν περιμένουν από την Ιστορία να τους δικαιώσει, πολλώ δε μάλλον να τους μελετήσει. Μα είναι εκεί. Δεν απομακρύνονται από τα χειμαδιά. Κατασκευάζουν τη δική τους τρισδιάστατη πραγματικότητα. Που φιλοξενεί πολλούς, αλλά μπορούν να την κατανοήσουν λίγοι.

Γιώργος Σκαμπαρδώνης **ΝΤΕΠΟ**

Εκδ. Πατάκη, 2017, σελ. 214, Τιμή 13 ευρώ

Γιώργος Σκαμπαρδώνης Αθερίνες-τέρρατα και κάλαντα... Εμφυλίου

Πάνω από 15 βιβλία έχει στο ενεργητικό του ο 64χρονος Θεσσαλονικίος Γιώργος Σκαμπαρδώνης που έχει επίσης κάνει καριέρα ως δημοσιογράφος, ενώ έχει γράψει και σενάρια για τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ και τον κινηματογράφο

Η αμεσότητα

Κοντέινερ ελληνικής ιστορίας

Το ιστορικό περιβάλλον έπαιζε και παίζει πάντα σημαντικό ρόλο στην αφηγηματική ροή του συγγραφέα. Οι γωνιές κυρίως της Θεσσαλονίκης ζωντανεύουν κάτω από το πλάγιο φως του Σκαμπαρδώνη. Μετατρέπονται σε άμεσους πρωταγωνιστές και καταλύτες πολλές φορές των ολιγοσελίδων ιστοριών. Κεντρίζουν τους ήρωες και τους οδηγούν στο να χάσουν τον προσανατολισμό τους για λίγο. Όσο χρειάζεται για να επιτραπεί η είσοδος για νέες συνάψεις επαφών και σταυροδρόμια αναπάντεχων συναπαντημάτων. Οι τόποι, όπως και τα τοπία, αποτελούν τον καμβά του Σκαμπαρδώνη. Που όσο και αν τον γνωρίζει σαν την παλάμη του, επιτρέπει στον εαυτό του το στοιχείο της έκπληξης. Η οποία είναι καλοδεχούμενη, αυξάνοντας τον κίνδυνο της παρέκκλισης. Αυτό που γνωρίζουμε για τον Σκαμπαρδώνη είναι

πως έχει υπό την κατοχή του κάμποσα κοντέινερ ελληνικής ιστορίας. Ιδιαίτερα της προφορικής, που χρειάζεται συνεχή ανανέωση και διαρκή έρευνα. Στο «Ντεπό» εντοπίζεται αυτή η ανάγκη για μετουσίωση ενός απλού γεγονότος σε αφηγηματικό πολύεδρο. Οι λιτές, μικρές προτάσεις που δεν χάνουν τους χυμούς τους δημιουργούν μια αίσθηση αμεσότητας και συνάμα διαρκούς επανατοποθέτησης. Το μικροπεριβάλλον του συγγραφέα απέχει παρασάγγας από την αποστείρωση της παράθεσης. Σε τραβά μέσα του και εσύ δεν έχεις καμία άλλη εναλλακτική από το να κολυμπήσεις. Δεν είναι πολλοί που αντέχουν το σκάψιμο στο διήγημα. Θέλει γερή κράση για να σπάσει κανείς το κέλυφος του. Ο Σκαμπαρδώνης κάθε φορά και παρά τους μουικούς πόνους θα σκύψει και θα δουλέψει.